VII. évfolyam. Zomborban, 1884. augusztus 5-én. 64. szám.

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr. | Megjelenik minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 10 kr.

Ipartestületek és ipartársulatok.

Bácsmegye hazafias érzelmű lakosságának, iparosainak és az ipar barátainak legfontosabb teendője: területén a kezdeményezést megragadni arra nézve, hogy az 1883-iki XVII. törvénycikk, az ipartörvény foganatosittassék, illetőleg, hogy az azon törvénynek az ipartestületek és társulatok szervezéséről szóló IV-ik és V-ik fejezete életbe léptettessék.

Sok meddő panaszt hallunk arra nézve, hogy a modern haladás közállapotainknak korszerű átalakulását sürgősen követeli: hagyjunk fel a panaszokkal és fogjunk lelkesen a bajok orvoslásához.

Az ujkor történelme tanuságosan beigazolja azon igazságot, hogy csak oly államok virulhatnak fel, a melyek társadalmi alapját a virágzó ipar és az ebből fejlődő iparkereskedelem képezi. Amerika, Anglia, Franciaország, Holland, Belgium és Németország hatalmi állása, óriási gazdagsága, közjóléte, állami és társadalmi boldogulásának titka abban rejlik, hogy ez országok előkelőleg ipar és iparkereskedelmi államok. Franciaország virágzó iparának segélyével két év alatt kiheverte egy borzasztó háborunak a közjóllétén ejtett kegyetlen sebeit, és pénzügyi egyensúlyának megzavarása és polgári jóllétének csorbitása nélkül fizethette ki az 5000 milliónyi mesés hadi sarcot.

Államháztartásunk egyensúlyának helyreállitása, hazánk vagyonosodásának, polgártársaink boldogulásának és boldogságának első feltétele az, hogy közállapotaink oly gyökeres átalakuláson menjenek keresztül, hogy hazánk megszünjék ugyszólván kizárólagosan földmivelő ország lenni, hanem első sorban ipar-állammá váljék, a melyhez képest a földmivelés csak annak alárendelt segédeszköze legyen: mert a nyerstermelés csak eszközöket szolgáltathat az iparnak; nem az az állam vagyonosodik, a mely az időjárástól és ezer más esélytől függő nyerstermelésen alapszik, hanem a mely e terményeket kidolgozza és iparával lassankint a világpiaczokat hatalmába keríti.

Hogy közállapotaink lassu átalakulása megvalósuljon, az iparérdekeket kiváló ápolásban részesiteni minden hazafinak első rangú feladata. Ki a célt el akarja érni, annak az eszközöket igénybe kell venni.

Közállapotaink átalakulásának útegyengetője az uj ipartörvény; ennek szelleme nem radikalis, mert középutat tart a korlátlanul szabad ipargyakorlás és a céhszerűleg korlátolt között: épen ezen a tényleges állapotokkal megalkuvó, azokat kímélő, azokból folyó jellege kiválóan alkalmassá teszi arra nézve, hogy átalakulási törekvéseink alapja, kiinduló pontja és kalauza legyen. Ha radikális jellege volna, nagy ugrást képezne előre vagy hátra — és az mindig veszedelmes, mert többet árthat, mint használ.

Eddig gyakran azon nem mindig alaptalan panasz hangzott fel, hogy törvényhozásunk alkotásaiban a külföldet utánozza és nem számol tényleges viszonyainkkal: az uj ipartörvényről senki a ki azt áttanulmányozta, ezt nem mondhatja, mert az átmeneti állapotaink természetes követelménye és a veszélyes végletek között szerencsésen megtartja a középutat. Közállapotaink átalakulásának menetében az első és legfontosabb lépés e törvény IV-ik és V-ik fejezetének megvalósitása, vagyis az ipartestületek és ipartársulatok szervezése. Ezek szervezéséről a nevezett törvény 122-ik §-a a következőket mondja:

»Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácscsal biró városokban, továbbá oly községekben, melyekben a képesitéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok száma legalább százra megy, a képesitéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok kétharmadának kivánatára az illetékes ipar- és kereskedelmi kamara meghallgatásával és a törvényhatóság hozzájárulásával, az iparhatóság által ipartestületek alakitandók. — Oly községekben, a melyekben száznál kevesebb ilyen iparos van, az iparosok kivánatára az ipar- és kereskedelmi kamara véleménye alapján, a törvényhatóság hozzájárulásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter esetről-esetre megengedheti az ipartestület alakitását. — A mennyiben az ipartestület megalakitása iránt az illető iparosok, az ipar- és kereskedelmi kamara és a törvényhatóság között nézeteltérés lenne, az ügy elhatározás végett a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter elé terjesztendő«.

Az ipartestületek képezik a jelen törvény legfontosabb alkotását. Évek óta ily kötelező testületek létesitése képezte a hazai iparosság legkiválóbb óhaját és habár e testületek feltétlen létesitése nincs is elrendelve, bizonyos, hogy azok oly fontos hatósági jogkörrel vannak felruházva és föladataik oly rendkivüli befolyást vannak hivatva a helyi és általános ipari viszonyok rendezésére és fejlesztésére gyakorolni, hogy megyei iparosaink mindenfelé sietni fognak e testületek létesitését még ez évben keresztülvinni.

»Az ipartestület célja: az iparosok közt a rendet és az egyetértést fenntartani, az iparhatóságnak az iparosok közt fentartandó rendre irányuló működését támogatni, az iparosok érdekeit előmozditani s őket haladásra serkenteni. Ez okból gondoskodik arról, a) hogy az iparosok és segédek közt rendezett viszonyok álljanak fenn; b) hogy a tanoncok ügye rendeztessék; c) hogy az iparosok és tanoncok vagy a segédek közt felmerülő surlódások és vitás kérdések elintézésére békéltető működés biztosittassék; d) hogy segélypénztárak létesüljenek; e) hogy az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakitása által előmozditsa; f) hogy a hatóságokat az iparügy tekintetében kellőleg tájékoztassa.» (126. §.)

Az ipartestületeknek a törvény fentidézett szakasza szerint sokkal fontosabb és messzebbre ható föladatai vannak, mint az eddigi ipartársulatoknak; a törvény 126-ik §-ához magyarázat alig szükséges, de szembetünő, hogy azok oly tág értelműek, miszerint minden oly intézkedés és alkotás, mely törvénybe nem ütközik, azokban összefoglalható: ilyenek például a békéltető bizottság, tanonciskolák, szövetkezetek létesitése, legényegyletek alakitása, a segédek erkölcsi és nevelési képzésének előmozditása, munka- és szakkiállitások rendezése, szövetkezetek és hitelegyletek alakitása, ösztöndijak alapitása stb. stb.

Bács-Bodrogh megyében az ipartörvény 122-ik szakasza értelmében ipartestület alakitására jogosultak: Zombor, Szabadka, Ujvidék, Baja sz. kir. városok, Almás, Bajmok, Jankováh, Mélykut, Bezdán, Szivac, Sztanisics, Hódságh, Palánka, Futtak, Petrovác, Temerin, Cservenka, Kula, Verbász, Csantavér, Ó-Morovica, Topolya, Ada, Martonos, Moholy, O-Kanizsa, Zenta, Ó-Becse, Petrovoszelló, Szenttamás, Titel, Csurogh, Zsablya stb. községek, melyek mindegyikében a képesitéshez kötött iparosok száma jelentékenyen több száznál.

Az ipartestület szervezése akkint történhetik, hogy az iparhatóság által e célra összehivandó általános ipargyűlés fog a testület létesitése iránt határozatot hozni, vagy hogy egy e célból körözendő iven nyilatkoznak az iparosok a testület létesitése mellett. A kezdeményezést maguk a most fenálló ipartársulatok ragadhatják meg; mindenütt, ha felkérik, akadni fog oly iparos, vagy iparbarát, a ki ez ügyet lelkesen felkarolandja. Mihelyt az iparosok kétharmad része a testületek létesitése mellett nyilatkozott, a többi előmunkálati teendők egy e célra választott bizottság kezeibe teendők le, a mely bizottság azután a törvényben előirt módon az ipartestületet tényleg a maga utján és módján megteremti.

Ezen ipartestületek lesznek azután letéteményesei megyénk összes iparérdekeinek — és ha valósul azon törekvésem, a melynek érdekében a mult évben annyit irtam és beszéltem, a mire biztos remény mutatkozik, hogy Bácsmegye önálló iparkamrai területté alakittatik, melynek székhelye Zombor, vagy Bácsmegye valamelyik más főbb városa: akkor biztonban tekinthetünk a jövő elé, Bácsmegye azon átalakulási mozgalomban, mely a földmivelő Magyarországból ipar- és földmivelő államot teremteni iparkodik, nem lesz az utolsók, a hátramaradók, hanem az elsők, az előlmenők között.

Dr. Margalits Ede.

A Bács-Bodrogh megyei

községi tanitó-egyesületének f. é. augusztus hó 23., 24. és 25-ik napján Ujvidéken tartadó XIII. rendes évi közgyülésének sorrendje.

Első nap. Szombat, 1884. évi augusztus 23-án. Választmányi ülés: délutáni $^1/_2$ 6 órakor.

Második nap. Vasárnap, 1884. évi augusztus 24-én. Választmányi ülés: reggeli 9 órakor és folytatólag délután 3 órakor. Előértekezlet: esti 7 órakor, ennek tárgyai: a) A közgyülésre érkezett tagok üdvözlése. b) A megjelent tagok névjegyzékének összeállitása. c) Az előadó körök által kijelölt előadóknak bemutatása.

Harmadik nap. Hétfő 1884. évi augusztus 25-én. Közgyülés: reggeli 9 órakor.

Ennek napirendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. A vidéki körök elnökeinek, esetleg helyetteseiknek irásbeli előterjesztése, köreiknek a mult közgyülés óta folytatott működéséről.
3. Az egylet központi választmányának előterjesztései.
4. Az egyleti választmánynak folyó évi junius 3-án 16. szám alatt hozott határozatával kitüzött következő tételek tárgyalása, ugymint:

a) „Milyen legyen az ismétlő iskola és az ismétlő iskolák könyve falun és milyen a városon?“

b) „A törtek tanitása a népiskolában.“

c) „A természetrajz tanitásának anyaga és módszere a népiskolában.“

Az a) alatti tételt a zentai,

a b) alatti tételt a zentai és csajkáskerületi

és a c) alattit az apatini és ujvidéki körök- illetve azok elnökségei által kijelölt előadók fogják előadni, kik után a tételek a megjelölt sorrendben fognak tárgyaltatni és a közgyülés elhatározása alá bocsáttatni.

5. „Az iparos-tanoncok oktatásáról“. Heller Richard, a bajai alsófokú kereskedelmi iskola igazgatójának felolvasása.
6. A körök ügyrendjének megállapitása.
7. A jövő évi közgyülés tételeinek megállapitása.
8. Az orsz. tanitóképviseleti közgyülésre kiküldve volt képviselőknek jelentése.
9. Az alapszabályok 17. §-a megfelelő tételének a nagyméltóságú magy. kir. közoktatási Miniszterium 41681. szám alatt kelt leirata értelmébeni megváltoztatása.
10. A pénztárnok jelentése a pénztár állapotáról és a felmentvény megadása.
11. A jövő évi költségelőirányzat megállapitása.
12. Az alapszabályok 16. §. d) pontja értelmében az elnökségnél 15 nappal a közgyülés előtt netán benyujtandó inditványoknak a választmány előterjesztése alapján való tárgyalása.
13. A jövő évi közgyülés helyének megállapitása.
14. A tisztujitásnak az alapszabályok értelmében való megejtése.

A 6-ik pontbeli tételek megfejtésére felhivott körök felkéretnek, hogy megfejtéseiknek beküldése alkalmával, legkésőbben azonban folyó évi augusztus 15-ig előadóikat az egyleti elnöknél bejelentsék. Az egyes egyleti tagok által a kitüzött tételekre vonatkozó dolgozatok szintén folyó évi augusztus hó 15-ig küldendők be az egylet elnökéhez.

Az egylet tagjai figyelmeztetendők a körök elnöke, illetve az iskolaszéki elnökök által, hogy az alapszabályok 16. §. b) pontja értelmében a közgyülésen megjelenni tartozván, netáni indokolt elmaradásukat köreik elnökei vagy más tagjai által irásbelileg megfelelő bizonyitványokkal ellátottan a közgyülést előző napon igazolják, különben az egyleti segélyalap javára naponként 2 frt birsággal fognak illettetni.

Azon egyleti tagok, kik a központi választmánynak nem tagjai, csupán a folyó évi augusztus 25-re kitüzött közgyülésen tartoznak megjelenni, és ennek folytán jelenlétüket a közgyülés megnyitása előtt a helyi rendezőbizottság elnökénél a közgyülés napján

reggeli 8 óráig — a megjelölt napok bármelyikén bejelenthetik.

A dunagőzhajózási és vasuti árkedvezménynek elérésére szükséges állandó igazolási jegyek a körök elnökei illetve az apatini kör kültagjainak, helyi iskolaszéki elnökségük utján, az összes egyleti tagok részére egyidejüleg megküldetnek, a gőzhajón utazóknak ezen állandó jegyeken kivül egyéb igazolványra szükségük nincsen; — a vasuti utazáshoz azonban az e tekintetben a vasuti igazgatóság által netán kiadandó külön igazolási jegyek is szükségesek lévén, — felkérem a körök elnökeit, illetve az apatini körök kültagjaira nézve az iskolaszékek elnökeit, hogy az egészben vagy részben vasuton utazni kivánó egyleti tagok neveit — a beszállási és kiszállási hely megjelölésével — nékem legkésőbben folyó évi augusztus hó 15-ik napjáig küldjék be, miután utóbbi bejelentések esetében a vasuti igazolási jegyek oda érkezéseért felelősség nem vállaltathatnék.

Végül felkérem a körök elnökeit illetve közvetlen érintkezés esetében az intézeti igazgatókat, illetve a községi iskolaszékek elnökeit: miszerint a közgyűlésen résztveendő tagok névsorát, az érkezés módja és idejének pontos megjelölése mellett, legfeljebb folyó évi augusztus 20-ig Bruck Ferenc az ujvidéki állami ipar- és kereskedelmi iskola igazgatója — ugyis mint az ujvidéki kör és rendező bizottság képviselőjéhez az eshetőleges elszállásolás tekintetéből küldjék meg.

A gyűlések az állami ipar- és kereskedelmi iskola helyiségeiben fognak megtartatni, a hol egyuttal az érkező tagok jelentkezései is történendnek.

Az ujvidéki kör tagjainak állandó igazolási jegyei ugyanott a közgyűlés folyama alatt fognak kiszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1884. julius 31-én.

Schmausz Endre s. k.,
a megyei községi tanitó-egylet elnöke.

Hirek.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi magas miniszterium julius hó 31-én 28.328. sz. a. Turner József turóc-szent-mártoni állami elemi iskolai rendes tanitót 700 frt fizetés, és 150 frt lakpénz-illetménnyel a titeli polgári iskolához rendes tanitónak nevezte ki.

Gunde Henrik az ujvidéki kir. magyar főgimnaziumhoz h. tanárrá neveztetett ki.

A szabadkai kir. törvényszéknél II. oszt. irodatiszti, — Kulán a kir. járásbirói, — az ó-becsei m. kir. adóhivatalnál adótárnoki, — a zombori m. kir. adóhivatalnál egy adótiszti — és az ó-becsei kir. járásbiróságnál II. oszt. hivatalszolgai állásra pályázat van hirdetve.

Adományok a „Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat“ muzeuma számára. Stümpfögger György ur adománya Bresztovácról (Folyt.) — Báthory István lengyel király ezüst pénze. 1587. — Moneta aer. exercit. caes. reg.; kétfejü sas alatta keresztbe tett zászlókkal; a másik oldalon 3 grossi pol. 1794. — Grossus polonien. triplex. 1766. lengyel címer; a másik oldalon arckép Stanislaus Aug. d. g. rex Poloniae. Rp. — Egy török ezüst pénz. — Egy svajci ezüstpénz. 1696. — Bazel, svajci kanton rézpénze. 1826. — Ferenc Antal szalcburgi érsek ezüst pénze. 1715. — József Ernő szalcburgi érsek ezüst pénze. 1701. — Károly Albert bajor herceg ezüst pénze. 1732 — Zwölf Heller. Reichsstadt Achen. 1761. Rp. — Bajocco Pius Septimus. 1807. Rp. — Republique Française Un decime. L'an 5. — Ferdinandus IV. Siciliarum rex. 1790. Rp. — 10 centesimi. 1852. Impero Austriaco. — 5 centesimi. 1822. Regno Lombardo-Veneto. Rp. — 3 centesimi. 1852. Impero Austriaco. — Uno centesimo. 1822. Regno Lombardo-Veneto. Rp. — 3 centesimi. Regno d'Italia. Napoleone imperatore e re. 1810. — Pjat kopjeka. Orosz rézpénz. 1726. — 2 kopejki. Orosz rézpénz. 1797. — 10 para, szerb rézpénz. 1879. — 5 para, szerb rézpénz. 1868. — 1 para, szerb rézpénz. 1868. — Landmünze, 6 Kreutzer. 1832. — Sachsen-Meiningen. Ezüstpénz. — Zwei Neugroschen, 20. Pfenninge. K. sachsiche Scheidemün. 1856. Ep. — Ein Neugroschen, 10 Pfenninge. K. sachsiche Scheidem. 1849. Ep. — Ein Silbergroschen. 1737. Karl Albert Herzog in Baiern. — Ein Greschl. 1764. Rp. — Ein Groeschl. 1781. Rp. — Ein Groeschl. 1782. Rp. — Ein Pfenning. 1838. Rp. — Ein Pfenning. 1822. Rp. — Ein Kreutzer. 1811. Rp. — 6 Kreutzer. 1819. Hezogth. nassauische Scheidem. Ep. — Ein Kreutzer. 1851. Leopold Grosherzog von Baden. Rp. — 1 Shilling. Rigsmont. 1856. Rp. — 5 Cents. 1837. Leopold premier roi des Belges. Rp. — Ein Pfenning. 1814. Rp. — $^{5}/_{10}$ Kreutzer. 1858. Rp. — Ein Kreutzer. 1790. Süd-Baiern. Rp. — Egy sárgaréz emlékpénz XVI. Lajos halála emlékére. 1793. — Egy érem, az egyik oldalon sancta Maria, a másikon sancta Helena — Ein Silber Kreutzer. Max. Jos. H. J. B. 1757. — Sechs Kreutzer. König. Würtemberg. Scheidem. 1811. — 3 Kreutzer. König. Würtemberg. Scheidem. — Ein Kreutzer. Carolus dux Würt. 1769. — A „Bácsmegyei tört. társulat“ muzeumának szánt szives adományokat kérem hozzám beküldeni. Zombor, 1884. aug. 1-én. Dr. Margalits Ede, a tört. társ. titkára.

Ivánka Imre országgyülési képviselő, neje és leánya társaságában julius 29-én Bécsbe érkezvén, egy bérkocsin hajtatott a pályaháztól a városba; a bérkocsi az utcán oly erővel ütközött egy omnibuszba, hogy az előbbinek egyik kereke eltörött s felborult; Ivánka kiesett a kocsiból a kövezetre, de szerencsére semmi baja nem történt, valamint a hölgyeknek sem, kik a kocsiban maradtak.

Bittermann Károly Bikity községének segédjegyzője Szt.-Istvánon (Pest megye) julius hó 31-én jegyzőnek lőn megválasztva.

Baján julius 29-én a reggeli órákban, a Szállás külvárosban tűz ütött ki. A városi tűzoltók nyomban megjelentek a helyszinen; de hasztalan volt minden erőmegfeszitésök, két ház még is a lángok martalékául esett; a kettő közül az egyik biztositva volt.

A megye-palota helyiségeiben felállitott kályhák javitása és ujbóli felállitása az ősz folyamán fog eszközöltetni. Irásbeli ajánlatok Bács-Bodrogh megye alispánjánál nyujtandók be.

Uj társas cég „Népbank,“ bejegyzett takarék- és hitelszövetkezet Zomborban. Bejelentetett a zombori kir. törvényszéknél 1884. évi május hó 2-án.

Bácsmegye iskolai értesitői. Befejezés. X. „Az ujvidéki szerb főgymnazium értesitője“ elkésetten küldetvén be, róla csak most szólhatok. Milovánov István programmértekezése a „Gausz-féle logaritmusokról“ 11 oldalra terjed: az értekezés tisztán tudományos és pedig számtani szaktudományos lévén, azon körökre nézve a melyekre egy középtanodai programmértekezés hatni hivatva van, csekély érdekü, bár tudományos becsét készségesen elismerem. — A tanintézet védnökei Angyelics Germán patriarka és Petrovics Bazilián bácsi püspök; kongresszusi védnökei: Zacharics Sándor ujvidéki prótó, Novics György nyugalm. polgármester, dr. Pavlovics István ügyvéd, Dimitrievics Milos kir. tanácsos és országgyűlési képviselő Az iskola alap ügyésze dr. Polith Mihály; a patronátus irodatisztje Popovics Demeter ügyvéd. Az iskola-alap gondnokai: Jeftics István és Popovics Gy. A tanári testület az igazgatón kivül 12 tagból áll. A tanterv a szokott rovatokat tünteti fel. A szerb nyelv minden osztályban heti 2—2 órában adatik elő; a magyarnyelv óraszáma az első osztályban 6, a másodikban 5, a harmadikban 3, a negyedikben 4, az ötödik—nyolcadikban 3—3. A szerb nyelv összes heti óraszáma mind a nyolc osztályban 16, a magyar nyelvé 30. Kiválóan dicséretes ez értesitőben az, hogy a használt tankönyvek önálló és külön fejezetben jeleztetnek, a mi az áttekintést nagy mértékben megkönnyiti. Az irásbeli dolgozatok a szerb nyelvből közöltetnek; érdekes lett volna a magyar nyelvi dolgozatok a főgymnáziumban föladott tételeinek közlése is. Fontosabb miniszteri rendeletek tára. A könyvtár igen szépen gyarapodott, legnagyobb részben magyar munkákkal; a numismatikai gyűjtemény 51 darabbal szaporodott. A többi gymnaziumokban szokásos és szükséges gyűjteményekről és szertárakról nincs említés téve. Csak helyen kivül, az értesitő végső szakaszában, hol a tanév történetéről szól, emlittetik meg 12 ásványnak ajándék utján való megszerzése. A segélyalap vagyona 2416 frt. A kiosztott gymnaziumi stipendiumok összege 2336 frt, oly összeg melyet alig közelit meg más gymnazium. Rendkivüli tantárgyul előadatott a francia nyelv, a hegedüművészet (tanulták 14-en) és a gyorsirászat (tanulták 9-en) Érettségi vizsgálatot sikerrel tettek 18 jelentkező közül 17-en; a vizsgálat vezetésére kiküldetett dr. Asbóth Oszkár egyetemi tanár. E tanintézetbe a tanév elején beiratott 255 tanuló, a tanév végén volt 237. Ezek közül volt 229 szerb, 2 horvát, 2 orosz, 1 tót, 1 cseh és 2 német. A szerb nyelvet beszélte 237, a magyart 107. A tanulók közül ujvidéki illetőségű volt 44, bácsmegyei 77, más magyarországi megyékből 35, Slavoniából 63, Boszniából 12, Szerbiából 5, Ausztriából 2. Végül a tanév története és értesités a jövő tanév kezdetéről. Az értesitő 57 oldalra terjed. — XI „Ó Kanizsa nagyközség területén létező róm. kath., gör. kel. és mózesvallású elemi népiskolák, községi torna- és kisdednevelő intézetek tizennyolcadik évi értesitője. Szerkesztette Katona Sándor tanitó, iskolaszéki jegyző.“ Ez az egyetlen népiskolai értesitő, mely a „Bácska“ szerkesztőségének beküldetett, ha másutt is azon dicséretes szokás divik, hogy iskoláik állapotáról évi jelentések kiadatnak, ugy bizony nagy kár azokat a megyei hirlapoknak meg nem küldeni. Nincs fontosabb érdeke a megyei közönségnek, mint iskolái, ezek állapota mindenkit egyaránt érdekel. Ó-Kanizsa e tekintetben is dicséretes példával jár elől mely nemcsak iskolái állapotáról 35 oldalra terjedő jelentést adott ki, hanem azokat a hirlapoknak, a nyilvánosság közegeinek is beküldeni szives volt. Az értesitő szerint Ó-Kanizsán a róm. kath. iskolákban 16 rendes tanitó működött. A 6—12 éves róm. kath. tankötelesek összes száma 1587; ezek közül a tanév elején beiratkozott 1430. Iskolába nem járt 157. A 13—15 évesek közül ismétlő iskolába járt 259; nem járt 134. A szegény tanulók a község részéről ruhával és taneszközökkel láttattak el, számszerint 56-an. A gör. kel. iskola tanulóinak száma 46. Az izraelita iskolába 56 tanuló jár, köztük 7 róm. kath. és 1 gör. kel. A torna-iskolát 286 tanuló látogatta, és pedig 262 róm. kath., 10 gör. kel. és 14 izraelita. Óvoda a községben kettő volt, a bejárt kisdedek összes száma 361. Végül a lefolyt tanév fontosabb mozzanatai és értesités a jövő tanév kezdetéről — XII. Végül „A kalocsai kir. róm. kath. tanitó-képezde értesitvénye.“ Bár e tanintézet nem fekszik is Bács-Bodrogh megye földrajzi területén, róla mégis szólni kötelesség azon szoros kapocsnál fogva, melyben e tanintézet megyénk katholikus népiskoláival van: ezek ugyanis tanitóik létszámának nagy részét ezen egyházmegyei tanintézetből nyerik. E tanintézetet Kunszt József kalocsai érsek 1856 ban alapitotta, és azt 1867 óta nagynevű főpásztorunk Haynald Lajos bibornok-érsek áldásos bőkezűséggel tartja fen. Az intézet 1856-tól 1870 ig két, 1870-től 1883 ig három, 1883-tól fogva négy tanfolyamból áll. A gondosan összeállitott értesitő e tanintézet történetét alapitásától fogva adja elő; az érdekes adatokból kiemeljük, hogy e tanintézetben 1856 óta 582 egyén képesittetett tanitónak. A lefolyt tanévben a növendékek száma 51 volt. A tanintézet igazgató tanácsa: a kalocsai főtisztelendő főszentszék. Főfelügyelője: Mayer Béla apát-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő. Igazgatója: dr. Bende József apát-kanonok. A tanári-kar 12 tagból állt. Nemcsak a tanintézetet tartja fenn a bibornok-érsek úr őeminenciájának fejedelmi bőkezősége, hanem egy Haynald érsek-féle alapot is teremtett, a melyből a rendes kiadásokon kivül évenkint tetemes ösztöndíjakkal is segélyezi a szegényebb sorsú képezdészeket; ez évben ösztöndíj czimen 3600 frttal segélyezte a képezdészeket. — E rovatban ismertettem: a zombori, ujvidéki magyar, bajai, szabadkai, ujvidéki szerb, zentai, verbászi gimnáziumok, a bajai és kalocsai képezde, a szabadkai iparos, a bajai kereskedesmi és iparos és az ó-kanizsai népiskoláknak beküldött iskolai értesitőit. Az ügy felette érdekes és igy munkámat nincs okom tőle sajnálni. Bár e megye minden néven nevezendő tanintézete megbecsülné a nyilvánosságot azzal, hogy iskoláiról egy pár sornyi értesitésben tájékoztatná! Dr. Margalits Ede.

Hrobonyi János érdemekben megőszült kulai kir. járásbiró nyugdijaztatott.

Hymen. Száhr Lila kisasszony, az ujvidéki állami leányiskola igazgatója, jegyet váltott dr. Laban Nándorral Berlinből.

Ujvidéken Popovics Julka 60 éves sóárusnő a kutba ugrott s ott lelte halálát. Tettét valószinüleg elmezavarban követte el.

Árverés. Ságits Imréné 2751 frtra becsült ingatlana november 4-én Szabadkán árverés alá kerül.

Bács-Bodrogh megye közönségének tudomására hozom, hogy az egyenesadó felszólamlási bizottság működését f. évi augusztus hó 19-én fogja megkezdeni és vásár- és ünnepnapokat kivéve, naponkint d. e. 8 órától kezdve folytatólag, Zomborban a megye székházában (uj épület, balszárny, 2-ik emelet, 1-ső ajtó) tartandja üléseit. Zombor, 1884. évi augusztus hó 1-én. Kovátsfy Alajos, adófelszólamlási bizotts. elnök.

Értesités. Az ujvidéki magy. áll. ipar- és kereskedelmi iskolában a jövő 1884/5-iki tanévvel a 3-ik osztály is megnyittatik, miáltal az intézet teljessé válik. Ezen intézet célja a népiskolát végzett gyermekeket mielőtt tanoncokká beállanak, azon ismeretekkel ellátni, melyek önálló iparos vagy kereskedőre nézve nélkülözhetlenek és ehhez képest 2 szakosztályra, t. i. ipar- és kereskedelmi szakra oszlik. Az ipar-szakosztályban különös súly fektettetik a számtan, mértan és rajzra; a kereskedelmiben a kereskedelmi számtan, levelezés és könyvvitelre. Ezeken kivül a vidékünkön divó 3 nyelv, — magyar, német és szerb nyelv — földrajz, történelem, vegytan, természettan és természetrajz, árúisme, nemzetgazdaságtan és szépirás is tanittatik. Tannyelv a magyar, de a szükséghez képest a német is használtatik A felvételi feltételek ugyanazok, mint a középtanodáknál. Beiratási, valamint tandíj nincs. Beiratások szeptember 1., 2. és 3. napján eszközöltetnek. Bruck Ferenc, igazgató.

A megyei és járási tisztviselők napidijai iránt a m. kir. belügyminiszterium következőleg határozott: Az utiátalánynyal ellátott megyei tisztviselők, és pedig a központiak az egész megye, a járásiak pedig saját járásaik területén teljesitett hivatalos eljárásukért, a házipénztár irányában fuvarköltséget és napidijat fel nem számithatnak.

A pénzügyi közigazgatási biróság határozata értelmében ezután az életbiztositási társaságok által az örökösök javára kifizetendő életbiztositási összegek után örökösödési illeték nem jár.

A biróság — egy ujabb curiai döntvény szerint — nincs hivatva a községi hatóság által a községi tisztviselő ellen határozatilag kimondott bizalmatlanság esetében az ezen határozat alapjául elfogadott állitások valóságát, vagy valótlanságát, vagy az inditványozó községi képviselő, akár a határozatot hozott többség valamennyi, vagy egyes tagjai ellen, becsületsértési vagy rágalmazás cimén emelt vád következtében mindaddig bünvádi eljárás és itélet tárgyává tenni, mig azon községi határozat iránt a közigazgatási felsőbb hatóságok előtt az eljárás folyamatban van, s ennélfogva azon ügy nem szünt meg közigazgatási ügyet képezni.

Szabadkán f. hó 2-án Puher Károly füszerkereskedő boltja a tanonc vigyázatlanságából teljesen leégett, ugy, hogy semmit sem lehetett megmenteni. A tűz éjjeli 11 óráig tartott.

Vendéglőmegnyitas. Horvátovits István az „Elefánt“ szálloda és vendéglő bérlője e hó 2 án tartotta helyiségének nyilvános megnyitását. Szép számu és előkelő közönség volt jelen a megnyitáson; a helyiség nagyon előnyösen lett átalakitva, a három ebédlő és vendégszobák elegánsul vannak berendezve, az ételek és italok kitünő minőségüek és a szolgálat kifogástalanul pontos és gyors volt. Egy óhaj nyilvánitása látszik csak szükségesnek: a három ebédlőnek csak e g y rendes kijárata van; ez kevés és kényelmetlen. Ajánljuk e körülményt a részvénytársulat igazgatóságának szives figyelmébe.

Uj gyógyszertar. Csantavér község államilag engedélyezett gyógyszertárt nyert. A község képviselő testülete, a helyi egészségügyi bizottság kandidaciója alapján, a három jelölt közül, a gyógyszertári engedély javadalmasává egyhangulag Czirfusz Ferenc okleveles gyógyszerészt választotta.

A szabadka-bajai vasut épitésére vonatkozólag beadott ajánlatok felbontása julius 30-án történt a magyar kir. államvasutak igazgatóságánál Horváth Lajos igazgató felügyelete mellett. Beadatott összesen tizenegy ajánlat a következő épitési összegekkel, u. m.: 1. Trubschau testvérek és Schleicher 519,172 frt 73 kr, 2. Schvarc Armin 502,480 frt 43 kr, 3. Spitzer Simon 472,295 frt 14 kr. 4. Kutlánya János 477,956 frt 20, 5. Jakob András és társai 503,843 frt 85 kr, 6. Freund Leo és Arnstein 502,585 frt, 16 kr, 7. Glasner Antal 513,673 frt 6 kr, 8. Müller József 588,208 frt 19 kr, 9. Gregersen Miklós és Fischer Károly 498,694 frt 50 kr, 10. Gregersen Guilbrand 530,552 frt 88 kr, 11. Kopf D. 617,966 frt 27 kr.

Cégbejegyzés Pressburger Sámuel és fia bizományi üzlettulajdonosok Csantavéren.

Belgrádban a Beogradski Dnevnik ellen Angyelics patriárka gyalázása miatt a sajtótörvény 91. §-a alapján büntető eljárást inditottak meg. Erre a vétségre a törvény egy évtől öt évig terjedő fogságbüntetést szab. A vádat a belügyminiszterium felhatalmazása alapján a városi prefektura inditotta. Az emlitett lap szerkesztője Jovanovics Kornél ujvidéki születésü, a kit politikai üzelmek miatt Délmagyarországban többször elfogtak és megbüntettek.

F. évi aug. hó 1-én d. u. 6 órakor Bajmok község irnoka Repka Dénes, szerelmi viszonyból Tóth Antal leányát Juliát, forgópisztolyiyal meglőtte, és azután önnön magát. Repka Dénes azonnal meghalt, ellenben Tóth Julia életben van, kinek a mellén behatolt golyót vasárnap kivették. Életéhez az orvosok nagy reményt táplálnak.

Hacker Salamon zentai lakos 300 frt értékü aranyóráját, lánccal együtt, julius 31-én éjjel hálószobájából a nyitott ablakon keresztül ellopták.

A szalontai „Arany-emlék“-re a „Nemzet“-ben közzétett kimutatásban megyénkből a következő adományozók nevei fordulnak elő: Gaál Péter 10 frt (Baja), Sziladi János 12 frt (Feketehegy), Zsarkó Antal 2 frt (Zenta), Biró Bertalan 2 frt (Zenta).

A f. év Szt. István-ünnep alkalmából a m. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája által kéjvonatok fognak Budapestre indittatni, melyekhez a m. kir. államvasutak központi hálózatának összes, valamint a csatlakozó pályák nagyobb állomásairól rendkivül mérsékelt árú s 10 napi érvénynyel biró II. és III. oszt. menettérti jegyek fognak kiadatni. Az ezen kéjvonatokkal Budapestre utazó közönség érdekében a városi menetjegy-iroda több budapesti mulatóhelyek tulajdonosainál, népszinház, városligeti és budai arénánál, a fogaskerekü vasutnál, stb. mérsékelt belépti jegyet, továbbá több helybeli kereskedőnél a bevásárlási árból való jelentékeny leengedést eszközölt ki. Ezen mérséklések igénybe vételére szelvényfüzetek állittattak ki, melyek a Budapestre szóló menettérti jegyek váltása alkalmával dijmentesen fognak kiszolgáltatni. A bővebb határozmányok a falragaszalakú hirdetményekből lesznek kivehetők. Budapesten, 1884. aug. 2-án. A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Szabadkán Vránits Antal julius hó 28-án a gabonás-kocsiról leesvén, keresztcsontját törte és másnap meghalt.

A budapesti kadette-iskola IV. tanfolyamának növendékei, számra 69, f. hó 1-én az esti hajóval Blasek alezredes parancsnok vezetése mellett, Ujvidékre érkeztek, s a tisztikar és nagyszámú közönség által fogadva, zeneszóval vonultak be a főtérig, honnan kisebb csapatokban — szállásaikra mentek. Kirándulásuk célja Pétervárad és vidéke nevezetességeinek megszemlélése.

A szegény betegek orvosi gyógykezelése városunkban évről-évre örvendetes módon halad elő. A helybeli gyógyszerészek által, a mult 1883-ik évben ingyen orvosolt, teljesen vagyontalan betegek után felmerült s a városi tanácsnak beterjesztett vények tanusága szerint: közköltségen — ad rationes civitatis — összesen gyógykezeltetett tavaly: 426 szegény beteg; ezek közül dr. Pávlovits Simon városi főorvos gyógykezelt: 416; dr. Wolf Kálmán városi alorvos 7; dr. Pataj Ármin gyakorlóorvos 2; dr. Hadzsy János topolyai községi orvos: 1 beteget. A gyógyszerek ára, a gyógyszerész urak által engedélyezett 10% nak levonása mellett, kitesz összesen: 282 frt 29 kr. — Ha e mellett tekintetbe vesszük, hogy derék gyógyszerészeink az orvosok által szintén ingyen gyógykezelt, kevésbé vagyonosaknak, az úgynevezett szegényebb sorsuaknak: „pro paupere“ irt vényeket is, 10%—15% egész 20% árleengedésben részesitik, s hogy ezeknek száma az előbbieket jóval felülmulja, úgy a közegészségügy ezen ágában is elért szép eredmény: csak dicséretes bizonyságot tesz úgy orvosaink ügybuzgalmáról, valamint gyógyszerészeink emberszerető érzelmeiről. Fogadják a nyilvánosság hálás köszönetét azon emberbaráti érzelmektől vezérelt orvosok és gyógyszerészek, kivált a városi főorvos, kik a szegény betegek ügyét oly áldozatos buzgósággal felkarolni szivesek voltak.

A 10. számú huszárezred f. é. augusztus 9-én Szabadkán, a „tölgyfás“ erdő melletti térségen, lóversenyt rendez. Kezdete d. u. 2 órakor. Kellemetlen idő esetén a lóverseny másnap fog megtartatni.

Értesités. A nagymélt. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak 30915. számu intézkedése folytán az országos lótenyésztési ügyosztály főnöke közbejöttével a bajai méntelep osztályban f. é. augusztus hó 11-én d. e. 8 órakor ménkisorsolás (kiselejtezés) fog eszközöltetni, melyhez az egyesület lótenyész szakosztályának tagjait van szerencsém tisztelettel meghivni. Ez alkalommal egyben van szerencsém értesiteni, hogy a magas kormánynak 29262. számu intézvénye szerint az 1885. évi budapesti orsz. kiállitás utolsó időszakában október hó 5-től 10-ig nemzetközi lókiállitás fog rendeztetni. Zombor 1884. évi augusztus hó 2-án. Szemző Gyula, Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület elnöke.

A szabadkai kir. ügyészség a rabélelmezést 1885. évi január 1-től egy, esetleg három évre f. é. augusztus 23-án árlejtés útján biztositja. Bánompénz 500 frt.

A szegedi m. kir. bábaképezdénél a beiratások a jövő téli magyar-német tanfolyamra október 1-től 15-ig tartanak, 12 tanuló részére egyenkint 40 frtos állami ösztöndij van rendszeresitve, melynek elnyeréséért a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett folyamodványok f. évi augusztus hó 31-ig a képezde igazgatóságához nyujtandók be. — Szegeden, 1884. aug. 2. Dr. Manner, igazgató-tanár.

Tiz év utáni találka. Dlopolszky Lajos ur (I. k. koronaőr-utca 7. sz. Klark-villa) felkéri mindazon volt tanulótársait, kik 1874. évi augusztus hó 1-én a bajai állami főgymnasiumban érettségit tettek, hogy a kötött szerződés alapján, mely dr. Margalits Ede tanár urnál letéteményezve van, f. évi augusztus hó 20-án reggel 8 órára a Hungária-szálloda I. em. 7. sz. szobájában megjelenni sziveskedjenek. Neveik következők: Brandeisz Ferenc, Dlopolszky Lajos, Ernszt Ödön, Pilaszanovits István, Rutterschmiedt Endre, Szabó Ferenc, Schmidt Oszkár, Tauber Róbert, Tessényi József, Türr Antal, Zimmermann György.

Szabadkán Szudárovich János f. év julius hó 30-án 50 éves korában elhunyt. Hült tetemei f. hó 2-án tétettek örök nyugalomra. Béke poraira.

Uj cégek. Aubermann Miklós fűszerkereskedő Szabadkán, bejel. ápril 21-én, — Fränkel Ferenc rőföskereskedő Szabadkán, bejel. ápril 21. és — Schlesinger Lipót szappan- és szódavíz kereskedő Adán bej. ápril 21., mind három a szabadkai kir. törvényszéknél.

A személyszállitó gőzösök menetrende. Felfelé: Bezdánból Budapestre: naponta 9 órakor este. Lefelé: Bezdánból Zimonyra: naponta 8 órakor reggel. Bezdánból Orsova- és Galatzig: szerdán, pénteken és vasárnap 8 órakor reggel.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR.*)

Uralkodó epidemiáknál 30—27

legmelegebben ajánlható egészségi ital.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ágyanyos
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

1435. sz.
1884.

Pályázati hirdetmény.

Vajszka-Bogyán községek körjegyzőnél Vajszkán a községi irnoki állomás üresedésben van, annak betöltésére a közös községi képviselő-testületnek f. évi julius hó 20-án 16. szám alatt hozott határozata folytán ezennel pályázat nyittatik.

A kérdéses állomással van 480 frt évi pénzbeli fizetés összekötve. Felhivatnak mindazok, akik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy képesitésük, eddigi működésük, úgy magyar, német nyelven való jártasságukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. évi augusztus hó 25-ig alólirottnál nyujtsák be.

A szerb, vagy más szláv nyelv birók elsőbbségben részesülnek.

Kelt a körjegyzőség székhelyén Vajszkán, 1884. évi augusztus hó 1-én

3—1 *Mihájlovits Mihály,*
körjegyző.

508. sz.
bv. 1884.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a zombori kir. járásbiróság 1884. évi 3909., 3910., 3911., 4013., 3869., 4223. és 3769. számu végzései által Cselyuszka Ádám, Münczner Paulin, Siskovics Márkó, Roheim Henrik és társa, Strikker és fiai, Brüll testvérek, Krausz és Lakkenbacher cég felperesek javára, Cselyuszka Antal cipész, zombori lakos ellen, 500 frt, 470 frt, 200 frt, 157 frt 37 kr., 200 frt, 589 frt 18 kr. és 200 frt tőkék, ezek után az esedékességi napoktól számitandó kamatok és a megállapitott perköltség követelések erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le- és fölül foglalt és 1022 frtra becsült kész cipész-árúk, bútornemű, gépek és állványokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 4056/polg. 1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis alperes üzletében Zomborban, a Tárcay-féle házban leendő eszközlésére *1884-ik évi augusztus hó 12-ik napjának délelőtti 8 órája* határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1884-ik évi julius hó 30. napján.

Cservenka Lajos,
kir. birósági végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye, zombori szolgabirói járáshoz tartozó Ó- és Uj-Szivac községekben ujonan rendszeresitett körorvosi állásra pályázat hirdettetik.

Ezen állomás ez évi augusztus hó 15-ik napján d. e. 10 órakor fog Ó-Szivacon a község házánál választás utján betöltetni.

A betöltendő körorvosi állomás a következő javadalmazással van egybekötve:

Készpénzben:
Ó-Szivac község részéről 450 frtot.
Uj-Szivac község részéről 200 frtot.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint a közegészségügyről szóló 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében, — valamint a magyar, német és szerb nyelv beszélése, igazoló hatósági bizonyitvánnyal — felszerelt folyamodványait ezen szolgabirói hivatalhoz ez évi augusztus hó 14-ik napjáig bezárólag beküldjék.

Zomborban, 1884. évi julius hó 30-án.

Poppovics Dusán,
3—2 szolgabiró.

3357. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori m. kir. jószágigazgatóságnál 1884-ik évi augusztus hó 11-én délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni, és pedig:

1) a kis-sztapári ispánlak és melléképületei 1046 frt 78² kr,

2) a dautovai uradalmi korcsma és melléképületei 1317 frt.

Miről a vállalkozni kivánók azon kérelemmel értesittetnek, hogy magukat 105 és 132 frt o. é. bánatpénzzel ellátva a nyilvános versenyen megjelenni, avagy irásbeli zárt ajánlatukat 50 kros o. é. bélyeggel és 105 és 132 frt o. é. bánatpénzzel ellátva, továbbá kitéve azt, hogy az árlejtési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik, az árlejtést megelőző napig a zombori m. k. jószágigazgatóság (Bács-Bodrogh megyében Zomborban) főnökénél, illetőleg az árlejtés megkezdéseig az árlejtező bizottságnál benyujtani sziveskedjenek.

Az árlejtési feltételek a zombori m. kir. jószágigazgatóságnál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, megjegyeztetvén, hogy az árlejtéshez csak igazolt épitész, kőmives, vagy ácspallérok bocsájtatnak.

Utó- vagy hiányosan kiállitott ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Zomborban, 1884. augusztus hó 2 án.

A magy. kir. jószágigazgatóság.

BUDAPESTI TÁRSAS POLGÁRI ÉS KERESKEDELMI ISKOLA
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utca 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 18 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitűzött célunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitűzött célunkat biztositani. **Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve,** melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaikban gondos felügyelet alatt állanak. **Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat** letételére előkészitjük. — Értesitőt kivánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 1884/5-ik tanévre augusztus 27-én veszik kezdetüket.**

4—1 AZ IGAZGATÓSÁG:
Prasser József igazgató **Gross Gyula.**

Árlejtési hirdetmény.

Báthmonostor község előljárósága részéről közhirré tétetik, miszerint egy 4921 frt 16 krban előirányzott r. k. iskola és kapcsolatos tanitói lak felépitésére **f. évi augusztus hó 14-én d. e. 10 órakor** Báthmonostor község házánál árlejtést tartand.

Vállalkozni szándékozók az előirányzott összeg 10% százalékát kötelesek bánatpénzül letenni.

A tervezet és költségelőirányzat, úgy az árlejtési feltételek alólirott előljáróságnál bármikor betekinthetők.

Kelt Báthmonostoron, 1884. évi julius hó 29-én.

Béda Pál,
3—1 biró.

2451. sz.
kig. 1884.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Bács-Bodrogh megye topolyai járás szolgabirája részéről Feketehegy községben leköszönés folytán üresedésbe jött községjegyzői állás betöltésére ezennel pályázat nyittatik, — választási határnapul Feketehegy községházához **1884. évi szeptember hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** kitűzetik.

Felhivatnak pályázni szándékozók, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74., 75. §. értelmében felszerelt (születési anyakönyvi kivonat) folyamodványaikat alólirotthoz *1884. évi augusztus hó 30-áig* nyujtsák be, mivel később beérkezendő folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Jegyzői állás következő javadalmazással van egybekötve:

1. 300 frt készpénz.
2. 84 kgr. marhahús.
3. 28 „ faggyugyertya.
4. 28 „ só.
5. 112 „ hizott sertés.
6. 3360 „ széna.
7. 20 mmázsa tisztabuza
8. 6 öl kemény tűzifa.
9. Természetbeni lakás.
10. 2/4 telekföld haszonélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.

Topolyán, 1884. julius 31-én.

Artinger Ferenc,
3—1 tb. szbiró.

Ház-eladás.

A zombori Széchényi körúton fekvő 351. számu **Rezsnován**-féle lakház azonnal **bérbe adandó,** esetleg **szabadkézből eladó.**

Bővebb értesitést ad

Husvéth István.

3—2

---

18. számhoz
egyházvéd. 1884.

Árlejtési hirdetmény.

Szabad kir. Zombor város róm. kath. elemi iskolaépitő választmánya részéről ezennel közbirré tétetik: miszerint Zombor város területén a Bánát külvárosban felépitendő elemi iskola, mely két tanteremből álland, 5958 frt 37 krra előirányozva van, *f. évi augusztus hó 15-én d. e. 10 órakor* a városháza kisebb tanácstermében irásbeli zárt ajánjatok mellett az árlejtés fog megtartatni.

A zárt ajánlati összeg szóval és számmal tisztán kiirandó, és az előirányzott költségvetési összeg 10%-át készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett árkelet szerint számitandó és elfogadható értékpapirokban leendő melléklésével, jól bepecsételt boritékban f. évi augusztus 15. napjának d. e. 9 óráiáig Hoffmann Mihály egyházvédnökségi elnök kezeihez nyujtandó be, — az itt meghatározott időn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ide vonatkozó müszaki okmányok és árlejtési feltételek az egyházvédnökségi jegyző Szlávy Ferencnél mindenkor a szokott hivatalos órákban betekinthetők.

Mindazok, a kik irásbeli zárt ajánlatot nyujtandnak be, az árlejtési feltételek értelmében abban kifejteni kötelesek, hogy az ide vágó részletes feltételeket és egyéb müszaki okmányokat tökéletesen ismerik és magukévá tették.

Kelt Zomborban, 1884. évi julius hó 31-én.

2—1 **Hoffmann Mihály,** s. k.
épitő választmányi elnök.

Föld-haszonbérbeadás.

A sztanisicsi úton fekvő, körülbelül 300 katasztrális hold terjedelmű, első minőségű

szántóföld,

10 hold **egészen vizmentes réttel,** az azon levő **gazdasági épületek** és **lakházzal,** ugy **gazdasági szerelvényekkel** együtt, vagy azok nélkül, **6,** esetleg **10 évre** haszonbérbe adatnak. — Az ugarföldek jelenleg már felszántva vannak.

Bővebb felvilágositással szolgál a tulajdonos

Lalossevits Jakab
Zomborban.

3—2

Hirdetmény.

A bezdáni szigetet ármentesitő társulat ezennel közhirré teszi, hogy a védtöltés keresztfoki szakaszánál épitendő faszerkezetü zsilipépitési munkálatait *folyó évi augusztus hó 10-ik napjának d. u. 4 órájakor* Bezdán mezőváros tanácstermében árlejtés útján 1294 frt kikiáltási ár mellett kiadja.

A munkálat terve alólirt társulati elnöknél, az árlejtés kezdetéig megtekinthető.

Kelt Bezdánban, 1884. évi julius hó 24-én.

Bosnyák János,
társulati elnök.

3—2

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye almási szolgabirói járásához tartozó Kunbaja községében leköszönés folytán megüresedett község orvosi állomásra ezennel pályázat hirdettetik. — Ezen állomás ez évi szeptember hó 1-én d. e. 10 órakor Kunbaján a község-házánál megtartandó választás utján fog betöltetni.

Az állomással egybekötött javadalmazás következő:

1. évi készpénz fizetés	400 frt	— kr.
2. nappali beteglátogatási dij . .	— „	20 „
3. éjjeli beteglátogatási dij . .	— „	40 „
4. halott szemleérti dij	— „	20 „

A pályázók felhivatnak, hogy az 1876. évi XIV. t. c. 143. § a értelmében felszerelt folyamodványaikat ez évi augusztus hó 30 ik napjáig bezárólag alólirotthoz beküldjék.

B.-Almáson, 1884. julius 30-án.

3—1 **Deák Zsigmond,**
szolgabiró.

Harkányi gyógyfürdő

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország, Baranyavármegyében.

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézeteihez tartozik, hanem a külföld hason gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg **Dr. Than Károly** vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, büzenyt és mindeddig ismeretlen szénelég-kénneggőzt tartalmaz. Kitűnő gyógyitási hatással bir **csuzos, köszvény, görvély, idült bőrkiütegekre, aranyér, nőnek bántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebzések, daganatok** és bizonyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre,** továbbá **máj-lép,** általán **mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok** és **ivarszervi bántalmak ellen.**

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál ezerek és ezerek a legnagyobb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli. E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasonnevű gyógyforrást, gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit.

Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut. Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: **Pécs,** alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-pécsi vasut, állomás: **Villány.**

Posta- és távirda-állomás.

Bővebb tudositást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyujt.

Harkány, 1884.

12—9

A fürdő-igazgatóság.

Harkányi gyógyfürdő. Harkányi gyógyfürdő. Harkányi gyógyfürdő. Harkányi gyógyfürdő.

Pályázati hirdetmény.

Bács községénél üresedésben levő adóvégrehajtói állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állomással az állami összes követelésekből eredő végrehajtási költségek $^2/_3$ része fizetésképp van egybekötve

Pályázni óhajtók erkölcsi bizonyitványnyal ellátott kérvényeiket azonnal benyujthatják s kineveztetésük esetén állásukat el is foglalhatják.

Bács, 1884. évi julius hó 31-én.

Artinger János, aljegyző. 3—1 **Oser Ádám,** biró.

Pályázati hirdetmény.

Rém községben (Bács-Bodrogh megyében) a magyar-német tannyelvű róm. kath. kántortanitói állomás megürülvén, arra pályázat hirdettetik.

A kántortanitó évi fizetése: 450 forint, 3 öl puha hasábfa, 2 öl szalma, két szoba, egy konyha és egy kamarából álló szabadlakás és 350 □ öl házi kertnek használata és 600 lélek után az anyaszentegyházban dívó stoláris jövedelem. A megválasztandótól megkivántatik a magyar és német nyelvben, nemkülönben a kántori teendőkben és orgonálásbani tökéletes jártasság; köteles a mindennapi és ismétlő iskolában a törvényszabta tantárgyakat tanitani, és vasár- és ünnepnapokon az istenteni tiszteletnél a kántori teendőket végezni. Állomását a megválasztandott folyó évi augusztus hó 27-én okvetlenül elfoglalni tartozik. Állomásán csak egy sikeresen befejezett próba év után nyer megerősitést. A választáson megjelenők előnyben részesittetnek. A kellőleg fölszerelt folyamodványok a rémi iskolaszékhez cimezve folyó évi augusztus hó 25-éig főt. dr. Csicsáky József prépost, és esperes-plébános urhoz Bács-Almásra küldendők.

Kelt Felső-Szent-Iványon, 1884. julius 23 án.

3—2 **Garay József,**
lelkész, iskolaszéki elnök.

Hirdetmény.

Gubacs-eladás.

Az alólirt erdőhivatal irodájában *f. évi augusztus hó 14-én délelőtti 10 órakor* tartandó nyilvános árverésen a következő helyeken elhelyezett 1883. évi gubacs, felsőbb jóváhagyás fentartása mellett, a legtöbbet igérőnek eladatni fog.

1. Az erdőhivatalnál Apatinban elhelyezett I-ső oszt. körülbelül 200 métermázsa, becslési ára métermázsánként . . . . . 15 frt.

II-ik oszt. körülbelül 3 métermázsa, becslési ára métermázsánként . . . 6 frt.

2. A bezdáni m. kir. erdőgondnokságnál Kozorán I-ső oszt. körülbelül 3 métermázsa, becslési ára métermázsánként . . . 14 frt.

III körülbelül 7 métermázsa, becslési ára métermázsánként . . . . 5 frt.

Szabályszerűleg kiállitott irásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdéseig bármikor az alólirt hivatalnál beadhatók, ahol az árverési feltételek is megtekinthetők.

Apatin, 1884. julius 25 én.

M. kir. erdőhivatal.

---

205. szám.
1884.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az apatini kir. járásbiróság 656 számu végzése által az apatini árvatár végrehajtó javára Gerschbacher Ferenc apatini lakos ellen 1600 frt tőke, ennek 1881. évi január hó 1 ső napjától számitandó 8% kamatai és eddig összesen 56 frt 45 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 839 frtra becsült butor, ágynemüek, továbbá az apatini Dunán levő 45 számú vizimalomból végrehajtást szenvedettet megillető fél malomrészből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1423/1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Apatin községházánál leendő eszközlésére *1884. évi augusztus hó 10. napjának d. u. 4 órája* határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban 1884. évi julius hó 26-án.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

Az „ELEFÁNT“ 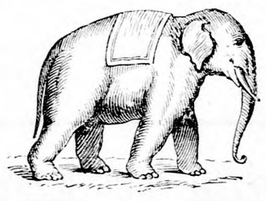 szálloda megnyitása

ZOMBORBAN.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a jó hírben álló

„Elefánthoz“ cimzett szállodát és kávéházat Zomborban

átvettem, s az összes helyiségeknek alapos ujitása, elegáns és kényelmes berendezése után, **augusztus 2-án** HERCZENBERGER SÁNDOR zenekarának közreműködése mellett megnyitottam.

Kitünő konyha, legjobb italok és pontos szolgálat által iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek megfelelni.

A n. é. közönség jó indulatába ajánlja magát

mély tisztelettel

HORVÁTOVITS STIPÓ
vendéglős.

10—2 A szálloda **társaskocsija** minden vonatnál közlekedik.

Zombor, 1884. Bittermann Nándor könyv- és kőnyomdájából.